

Individuelt solvensbehov 2015

Danske Bank-koncernen

Indhold	Side
1. Indledning	3
2. Proces for opgørelse af tilstrækkeligt kapitalgrundlag og individuelt solvensbehov	4
2.1 Grundlag for kapitalstyring	4
2.2 Risikoidentifikation	4
2.3 Den interne vurdering af tilstrækkeligt kapitalgrundlag og individuelt solvensbehov.....	5
3. Stresstestmetode og -forudsætninger	9
4. Supplerende oplysninger	9

1. Indledning

Formålet med denne redegørelse om tilstrækkeligt kapitalgrundlag og individuelt solvensbehov er at opfylde oplysningsforpligtelserne i bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov af 27. marts 2014 (bilag 2) samt lov om finansiel virksomhed. Redegørelsen omfatter Danske Bank-koncernen og de juridiske enheder Danske Bank A/S, delkoncernen Realkredit Danmark-koncernen og Realkredit Danmark A/S.

Redegørelsen er et supplement til Danske Bank-koncernens årlige rapport om risikostyring, hvor yderligere information kan indhentes. Nærværende redegørelse indeholder følgende:

- en beskrivelse af proces og metode til opgørelse af tilstrækkeligt kapitalgrundlag og individuelt solvensbehov
- en samlet opgørelse af tilstrækkeligt kapitalgrundlag og individuelt solvensbehov
- en beskrivelse af stresstestmetode og -forudsætninger

Danske Bank-koncernen arbejder koordineret med overvågning af risici via kredit- og risikoafdelinger i både Danske Bank A/S og Realkredit Danmark A/S. Realkredit Danmark A/S er et datterselskab ejet af Danske Bank A/S og indgår i den samlede redegørelse for Danske Bank-koncernen, jf. bekendtgørelsen. Nærværende redegørelse, herunder beskrivelse af proces og metode til opgørelse af tilstrækkeligt kapitalgrundlag og individuelt solvensbehov, er dækkende for de nævnte selskaber og offentliggøres på de respektive selskabers hjemmesider.

Konklusion

Danske Bank-koncernens individuelle solvensbehov blev ved udgangen af december 2015 beregnet til 88,9 mia. kr. svarende til 10,7 pct. af den samlede risikoeksponering. Sammenholdt med et kapitalgrundlag og en solvensprocent på henholdsvis 175,1 mia. kr. og 21,0 pct. var der en kapitaloverdækning på 78,9 mia. kr. i forhold til summen af det individuelle solvensbehov og det kombinerede bufferkrav på 7,3 mia. kr.

2. Proces for opgørelse af tilstrækkeligt kapitalgrundlag og individuelt solvensbehov

2.1 Grundlag for kapitalstyring

Hovedformålet med kapitalstyring i Danske Bank er at understøtte koncernens forretningsstrategi og sikre, at koncernen har tilstrækkelig kapital til at modstå et betydeligt tilbageslag i makroøkonomien.

Det er en naturlig del af finansielle institutioners forretning at påtage sig risici, og til tider opstår tab. Disse tab dækkes først og fremmest af instituttets indtjening. Hvis indtjeningen i et givet år ikke er tilstrækkelig, dækkes tabene af overdækningen; det vil sige den del af koncernens kapital, der overstiger det tilstrækkelige kapitalgrundlag.

Koncernens kapitalstyringspolitikker og -metoder sikrer, at der er tilstrækkelig kapital til at dække de risici, der er forbundet med koncernens aktiviteter. Alle betydelige risici styres ved hjælp af avancerede metoder, der om nødvendigt tilpasses på baggrund af ekspertvurderinger.

Grundlaget for kapitalstyring udvikles over tid og vurderes løbende i forhold til internationale retningslinjer og "best practice"-anbefalinger. Danske Bank følger nøje med i nye nationale såvel som internationale tiltag, der kan have betydning for koncernens kapitalforhold og grundlaget for kapitalstyring.

Kapitalstyring i Danske Bank er baseret på den såkaldte Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP). Koncernens ICAAP, herunder også ICAAP for datterselskaber, udgør koncernens primære kapitalstyringsredskab og er med til at understøtte gennemsigtigheden i forhold til kapital og risici på tværs af koncernen.

De lovgivningsmæssige rammer for kapitalstyringen er forankret i CRR (Capital Requirements Regulation) og CRD (Capital Requirements Directive) og kan opdeles i tre søjler:

- **Søjle I** omfatter fastlagte matematiske formler for udregning af risikoeksponeringer for kreditrisiko, markedsrisiko og operationel risiko. Minimumskravet til kapitalen er 8 pct. af den samlede risikoeksponering.
- **Søjle II** sætter rammerne for indholdet af ICAAP, herunder identifikation af kreditinstituttets risici, opgørelse af solvensbehov og stresstest. Endvidere omfatter søjle II SREP (Supervisory Review and Evaluation Process), som er dialogen mellem tilsynet og kreditinstituttet om instituttets ICAAP.
- **Søjle III** omhandler markedsdisciplin og oplysningsforpligtelser vedrørende risiko og kapitalstyring.

Hvor søjle I opgør risici og kapitalkrav ud fra ensartede regler for alle institutter, tages der under udarbejdelse af ICAAP (under søjle II) højde for individuelle karakteristika i et givet institut, ligesom alle relevante risikotyper skal inddrages, uanset om de indgår i søjle I eller ej.

I ICAAP identificerer ledelsen de risici, koncernen er eksponeret mod, med henblik på at vurdere koncernens risikoprofil. Når risici er identificeret, kan koncernen vurdere, hvordan disse skal reduceres, hvilket typisk foregår via forretningsgange, beredskabsplaner og andre metoder. Endeligt vurderer koncernen, hvilke risici der skal afdækkes med kapital. I ICAAP opgøres det tilstrækkelige kapitalgrundlag og det individuelle solvensbehov på baggrund af blandt andet interne modeller, ligesom koncernen udfører stresstest, der skal sikre, at koncernen altid har tilstrækkelig kapital til at understøtte den valgte forretningsstrategi.

2.2 Risikoidentifikation

Danske Bank er involveret i en række forretningsaktiviteter, som kan opdeles i følgende fem overordnede segmenter: Bankaktiviteter, markedsaktiviteter, kapitalforvaltning, forsikringsvirksomhed og tværgående koncernaktiviteter. Sidstnævnte dækker ledelsesmæssige aktiviteter, der ikke kan henføres til en af de fire førstnævnte aktiviteter, men som understøtter alle aktiviteterne bredt. Hver aktivitet medfører forskellige risici, som hver især kan henføres til en af de syv hovedkategorier, der udgør grundlaget for koncernens risikostyring.

Risikoidentifikation på tværs af aktiviteter	Danske Bank-koncernens risici						
	Kreditrisiko	Markedsrisiko	Operationel risiko	Pensionsrisiko	Forsikringsrisiko	Forretningsrisiko	Likviditetsrisiko
Bankaktiviteter	√	√	√			√	√
Markedsaktiviteter	√	√	√			√	√
Kapitalforvaltning			√			√	
Forsikring (Danica)					√		
Koncernaktiviteter			√	√		√	√

Regelgrundlaget for søjle II indeholder i henhold til dansk lovgivning en række risikoelementer, der skal vurderes i forbindelse med ICAAP. Nedenfor vises elementerne (rækkerne) i forhold til koncernens syv risikokategorier (kolonnerne). Tabellen viser også de elementer, der stresstestes. Ydermere vurderer koncernen risikoen for overdreven gearing.

Bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov (bilag 1)	Danske Bank-koncernens risici							Stresstest
	Kreditrisiko	Markedsrisiko	Operationel risiko	Forretningsrisiko	Forsikringsrisiko	Pensionsrisiko	Likviditetsrisiko	
Indtjening		√		√	√			√
Udlånsvækst	√							√
Kreditrisici	√							√
Koncentrationsrisici	√	√					√	√
Markedsrisici		√			√	√		√
Renterisici uden for handelsbeholdningen		√						√
Likviditetsrisici							√	√
Operationelle risici			√		√			√
Gearing	√	√					√	√
Øvrige risici*	√	√	√	√	√	√	√	√

* inkl. strategiske risici, omdømmerisici, eksterne risici, koncernrisici og afviklingsrisici.

En detaljeret beskrivelse af Danske Bank-koncernens risikoelementer findes i publikationen Risk Management 2015, der er offentliggjort i forbindelse med koncernens Årsrapport 2015. Publikationen kan downloades fra danskebank.com/ir.

2.3 Den interne vurdering af tilstrækkeligt kapitalgrundlag og individuelt solvensbehov

ICAAP under søjle II er koncernens interne vurdering af dens tilstrækkelige kapitalgrundlag. Processen er individuelt tilrettelagt i forhold til det enkelte kreditinstitut og dækker alle væsentlige risici.

En vigtig del af processen for opgørelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag er at vurdere, om beregningen tager hensyn til alle væsentlige risici, som koncernen er eksponeret mod. Der anvendes kvalitative tillæg, hvis resultatet af modelberegningerne ikke synes at være tilstrækkeligt forsigtigt. Dette er for eksempel tilfældet, hvis koncernen skønner, at der er behov for en mere forsigtig tilgang, end hvad reglerne i søjle I tilsiger. Der er etableret en proces, hvor tillæg kvantificeres på basis af input fra interne eksperter. Kapitaltillæggene er additive, selv om de kan overlape hinanden, og dermed repræsenterer processen en konservativ og forsigtig vurdering af koncernens tilstrækkelige kapitalgrundlag.

Koncernen sætter ikke kapital af til likviditetsrisici, men reducerer disse gennem blandt andet beredskabsplaner og stresstestanalyser. Koncernen anerkender, at en stærk kapitalposition er en forudsætning for at opretholde en stærk likviditet.

I processen evaluerer koncernen det tilstrækkelige kapitalgrundlag med udgangspunkt i interne modeller og sikrer, at de rette risikostyringssystemer er anvendt. ICAAP omfatter også kapitalplanlægning med det formål at sikre, at koncernen altid har tilstrækkelig kapital til at understøtte den valgte forretningsstrategi. Stresstest er til dette formål et vigtigt planlægningsredskab.

Koncernen sikrer overholdelse af godkendte risikolimits og -overvågning via en fast cyklus for rapportering af udviklingen i risikomål til bestyrelse og direktion. En udvidet ICAAP-rapport forelægges Danske Banks bestyrelse og direktion til godkendelse årligt, og de modtager også hvert kvartal ICAAP-overvågningsrapporter samt kvartalsvis rapportering om opfyldelse af kapital- og placeringskrav. Som en del af ICAAP vurderer Danske Banks bestyrelse også hvert år en rapport, der identificerer koncernens risikoprofil. Danske Banks bestyrelse gennemgår desuden på bestyrelsesmøder kvartalsvis rapportering og opgørelser af det tilstrækkelige kapitalgrundlag.

Ifølge dansk lovgivning skal alle kreditinstitutter offentliggøre det tilstrækkelige kapitalgrundlag og individuelle solvensbehov. For koncernens vedkommende gælder disse regler Danske Bank A/S og Realkredit Danmark A/S.

Det tilstrækkelige kapitalgrundlag er det kapitalgrundlag, som har en størrelse, type og fordeling, der er passende til at dække de risici, som et institut er eksponeret mod.

Ved opgørelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag tages der udgangspunkt i søjle I, men der tages samtidig også højde for risici, der ikke er medtaget under søjle I, herunder pensions- og forretningsrisici samt særlige kreditrisici i den aktuelle konjunktursituation. Ved beregningen anvendes tillæg for at tage højde for eventuel usikkerhed ved risikomodellerne, og der inddrages løbende kvalitative vurderinger af, om kapitalniveauet er tilstrækkeligt til at dække koncernens risici.

Koncernen vurderer med udgangspunkt i beregningerne for den økonomiske kapital behovet for kapitaltillæg. Økonomisk kapital er et PIT-estimat og afspejler således koncernens vurdering af den aktuelle risiko, hvorimod det regulatoriske kapitalkrav for kreditrisiko er baseret på TTC-parametre, der afspejler et gennemsnit over en økonomisk cyklus, samt downturn-parametre. Ændringer i makroøkonomien påvirker således økonomisk kapital hårdere end kapitalkravet under søjle I. PIT PD-parametre¹ er lavere end TTC PD-parametre² i en periode med makroøkonomisk opsving og højere end TTC PD-parametre i en periode med makroøkonomisk tilbagegang.

Danske Bank vurderer løbende, om kapitalniveauet er tilstrækkelig konservativt.

Der er i henhold til lovgivningen en vis valgfrihed af metode til opgørelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag. Det er vurderingen, at koncernens tilgang er tilstrækkelig forsigtig, idet der tages højde for følgende:

- Kapitalkravet beregnet under søjle I tillægges kapital til dækning af risici, som ikke er omfattet af søjle I.
- Koncernen tager højde for usikkerhed ved risikomodellerne, og der inddrages løbende kvalitative vurderinger af, om kapitalniveauet er tilstrækkeligt til at dække koncernens risici.

Der er indført grænser for, hvor meget kapitalkravet kan reduceres for banker, der vælger at anvende de avancerede metoder til beregning af kreditrisiko. Disse reduktioner er indført gradvist frem til ultimo 2011. Kapitalbehovet i henhold til Basel I-overgangsreglerne kan højst reduceres med 20 pct. af kapitalkravet under Basel I. Overgangsreglerne vil gælde i EU indtil ultimo 2017.

Koncernens tilstrækkelige kapitalgrundlag og individuelle solvensbehov kan opdeles og henføres til de vigtigste risikotyper.

---

¹ Point-in-time probability of default (PIT PD) er sandsynligheden for, at en kunde misligholder et lån inden for de næste 12 måneder.

² Through-the-cycle probability of default (TTC PD) er PIT PD konverteret til en steady state-parameter; det vil sige, at konjunkturudsving udjævnes.

Danske Bank-koncernen og Danske Bank A/S

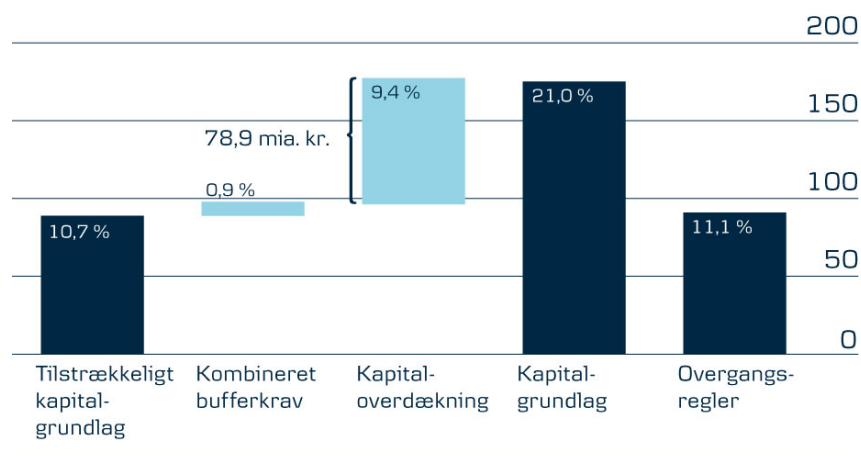
Tilstrækkeligt kapitalgrundlag og individuelt solvensbehov	Danske Bank-koncernen		Danske Bank A/S	
	Mia. kr.	Pct. af samlet risiko-eksponering	Mia. kr.	Pct. af samlet risiko-eksponering
31. december 2015				
Kreditrisiko	67,6	8,1	56,8	8,1
Markedsrisiko	12,3	1,5	11,9	1,8
Operational risiko	6,8	0,8	5,5	0,8
Øvrige risici	2,2	0,3	0,2	0,3
Tilstrækkeligt kapitalgrundlag og individuelt solvensbehov	88,9	10,7	74,4	11,0
Kombineret bufferkrav	7,3	0,9	6,0	0,9
Tilstrækkeligt kapitalgrundlag og individuelt solvensbehov (inkl. kombineret bufferkrav)	96,2	11,6	80,4	11,9
Kapitalbehov i henhold til overgangsregler	92,3	11,1	63,4	9,4
Kapitalgrundlag og solvensprocent	175,1	21,0	172,3	25,5
Kapitaloverdækning	78,9	9,4	91,9	13,6

Danske Bank-koncernens individuelle solvensbehov blev ved udgangen af december 2015 beregnet til 88,9 mia. kr. svarende til 10,7 pct. af den samlede risikoeksponering. Sammenholdt med et kapitalgrundlag og en solvensprocent på henholdsvis 175,1 mia. kr. og 21,0 pct. var der en kapitaloverdækning på 78,9 mia. kr. i forhold til summen af det individuelle solvensbehov og det kombinerede bufferkrav på 7,3 mia. kr.

Med 8,1 pct. udgjorde kreditrisiko langt den største andel af risici dækket af kapital ifølge Danske Bank-koncernens fastsættelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag; disse risici udgjorde i alt 10,7 pct. Markedsrisiko og operationel risiko udgjorde tilsammen 2,3 pct. Øvrige risici, som svarer til 0,3 pct. af den samlede risikoeksponering, omfatter primært pensionsrisiko og forsikringsrisiko.

Individuelt solvensbehov og solvensprocent, 31. december 2015

Mia. kr.

Realkredit Danmark-koncernen og Realkredit Danmark A/S

Tilstrækkeligt kapitalgrundlag og individuelt solvensbehov	Realkredit Danmark-koncernen		Realkredit Danmark A/S	
	Mia. kr.	Pct. af samlet risiko-eksponering	Mia. kr.	Pct. af samlet risiko-eksponering
31. december 2015				
Kreditrisiko	10,2	8,7	10,2	8,7
Markedsrisiko	2,0	1,7	2,0	1,7
Operationel risiko	0,8	0,7	0,8	0,7
Øvrige risici	0,3	0,2	0,3	0,2
Tilstrækkeligt kapitalgrundlag og individuelt solvensbehov	13,3	11,3	13,3	11,3
Kombineret bufferkrav	0,8	0,7	0,8	0,7
Tilstrækkeligt kapitalgrundlag og individuelt solvensbehov (inkl. kombineret bufferkrav)	14,1	12,0	14,1	12,0
Kapitalbehov i henhold til overgangsregler	26,2	22,2	26,2	22,2
Kapitalgrundlag og solvensprocent	45,8	38,8	45,8	38,8
Kapitaloverdækning	19,6	16,6	19,6	16,6

Realkredit Danmark-koncernens individuelle solvensbehov blev ved udgangen af december 2015 beregnet til 13,3 mia. kr. svarende til 11,3 pct. af den samlede risikoeksponering. Kapitalbehovet i henhold til overgangsreglerne blev beregnet til 26,2 mia. kr. svarende til 22,2 pct. af den samlede risikoeksponering. Sammenholdt med et kapitalgrundlag og en solvensprocent på henholdsvis 45,8 mia. kr. og 38,8 pct. var der en kapitaloverdækning på 19,6 mia. kr.

Med 8,7 pct. udgjorde kreditrisiko langt den største andel af risici dækket af kapital ifølge Realkredit Danmark-koncernens fastsættelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag; disse risici udgjorde i alt 11,3 pct. Markedsrisiko og operationel risiko udgjorde tilsammen 2,4 pct. Øvrige risici, som svarer til 0,2 pct. af den samlede risikoeksponering, omfatter primært pensionsrisiko og forretningsrisiko.

3. Stresstestmetode og -forudsætninger

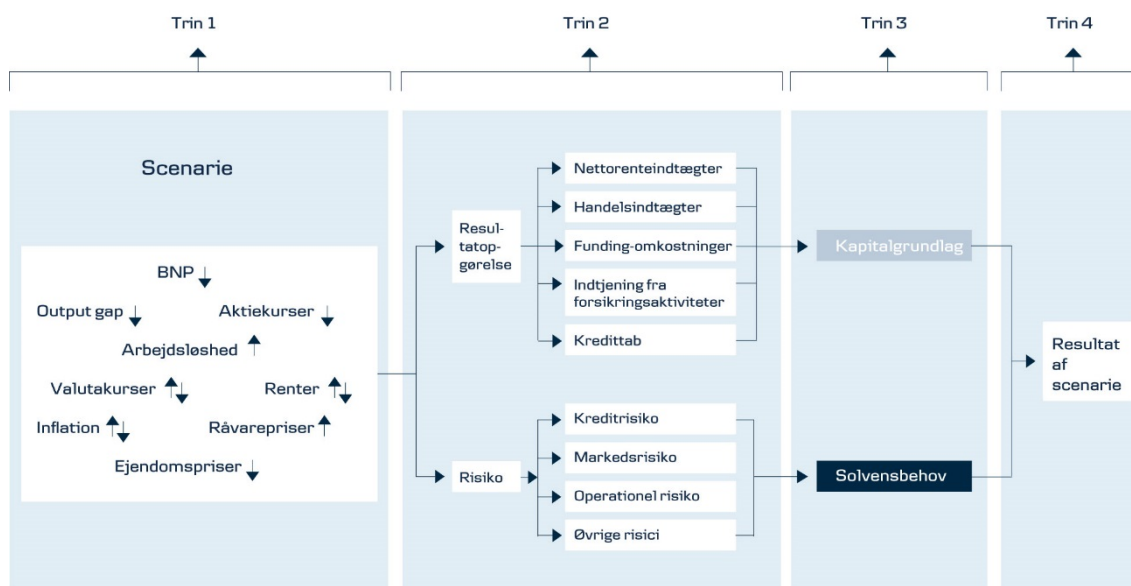
Stresstest er en del af ICAAP og en vigtig metode til at analysere koncernens risikoprofil, idet det giver ledelsen en bedre forståelse for, hvordan koncernens porteføljer påvirkes af makroøkonomiske ændringer, herunder en negativ påvirkning af koncernens kapitalforhold. Stresstest udgør også en del af den interne kapitalplanlægning.

Ved opgørelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag og individuelle solvensbehov benyttes i henhold til lovgivningen recessionsscenarioer. Koncernen benytter i den interne kapitalplanlægning en række hårdere recessionsscenarioer.

Siden 2005 har koncernen udført kvartalsvise stresstest, der viser effekten af forskellige økonomiske scenarier af en varighed på tre til fem år.

Koncernens stresstestmetode består af følgende fire trin: (1) valg af scenarie, (2) oversættelse af scenarie, (3) stresstestberegninger og (4) evaluering af resultater og metode. Koncernen evaluerer løbende hovedscenarierne og deres relevans. Scenarier, der synes mest relevante i forhold til risici og den aktuelle økonomiske situation, analyseres minimum en gang om året. Nye scenarier kan tilføjes, hvis det vurderes relevant. Scenarierne er en vigtig del af koncernens kapitalplanlægning i ICAAP.

Effekt af stresstest-scenarier på indtjening og risiko

De udførte stresstest viser, at koncernen har tilstrækkelig kapital til at modstå effekten af de anvendte scenarier.

4. Supplerende oplysninger

Nærværende redegørelse opdateres kvartalsvist og offentliggøres samtidig med Danske Bank-koncernens delårsrapporter og årsrapport. Redegørelsen kan downloades fra Danske Banks og Realkredit Danmarks hjemmesider (danskebank.com/ir og rd.dk/investor).

En detaljeret beskrivelse af Danske Bank-koncernens risikoorganisation, kapitalstyring, risikoprofil, eksponering mv. findes i publikationen Risk Management 2015, der er offentliggjort i forbindelse med koncernens Årsrapport 2015. Publikationen kan downloades fra danskebank.com/ir.